

Trh práce vo volebných programoch politických strán a hnutí

Rozšírený volebný program strany NÁŠ KRAJ v otázke zamestnanosti a nezamestnanosti

Ing. Ján Kašper

PhDr. Ľuba Kráľová, Ph.D.

Bratislava 13.2.2012

Ľuba Kráľová, predsedníčka strany NÁŠ KRAJ

Kontaktná osoba pre médiá: Ľuba Kráľová

Telefón: 0915392700, 051 773134

e-mail: kralovaluba@hotmail.com, kralovaluba@gmail.com

E-mail: info@strana-naskraj.sk

Web: www.strana-naskraj.sk

Inštitút zamestnanosti, Bratislava: Trh práce vo volebných programoch politických strán a hnutí

Konferencia dňa 13. februára 2012 od 9:00 do 13:00 v hoteli Apollo, Dulovo nám 1, Bratislava.

Štyri prioritné oblasti tejto konferencie:

- 1. dlhodobá nezamestnanosť***
- 2. sociálny systém***
- 3. prepojenie vzdelávania a trhu práce***
- 4. inštitucionálny rámec politiky trhu práce***

Celospoločenským a aktuálnym problémom je dlhodobá nezamestnanosť, ktorá okrem nepriaznivého vplyvu z pohľadu využitia pracovnej sily alebo výdavkov štátu má aj výrazný psychologický efekt na každého jednotlivca; kým krátkodobá nezamestnanosť je prirodzenou súčasťou ekonomického života a väčšinou nemá žiadny výrazný negatívny efekt pre štát a jednotlivcov, dlhodobá nezamestnanosť znamená vážne problémy spoločenského a štrukturálneho charakteru;

dlhodobá nezamestnanosť má výrazný dopad na sociálny status jednotlivca a jeho rodiny, môže viesť k zvýšeným negatívnym spoločenským prejavom ako je rast kriminality, narušenie sociálneho zmieru alebo rast drogových a iných závislostí; práve eliminácia negatívnych efektov dlhohodobej nezamestnanosti na jednotlivcov by sa mala stať jednou z dôležitých úloh aktívnej politiky zamestnanosti;

NEZAMESTNANOSŤ v SR:

Stav UoZ dosiahol v decembri 2011: 399 800 osôb (nárast o 1,70 % oproti novembru 2011)

Stav disponibilných UoZ dosiahol nárast o 6 773 osôb (o 1,90 %).

Nezamestnanosť : 13,59 %

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

1. DLHODOBO NEZAMESTNANÍ

- a) príslušníci rómskeho etnika
- b) občania so základným vzdelaním v obciach
- c) znevýhodnení uchádzači o zamestnanie po 50 – ke, registrovaní na Úradoch práce...
- d) absolventi stredných a vysokých škôl bez praxe (september 2011 = 34 025)

Návrh riešenia:

a) príslušníci rómskeho etnika:

- zabezpečiť adresnosť dávok štátnej pomoci
- investovať do raného detstva príslušníkov tohto etnika a pokúsiť sa o zastavenie reprodukcie chudoby v jeho radoch počas niekoľkých generácií po roku 1990 – zlepšiť predškolskú starostlivosť, kombinovať motivácie k návšteve školskej dochádzky a k zamestnanosti v danom etniku, poskytovať štipendiá talentovaným deťom z tohto etnika a desegregovať školy v oblastiach s rómskou koncentráciou
- zabezpečiť rovnosť k prístupu k základným sociálnym službám pre všetkých, t.j. aj znevýhodnených a chudobných občanov SR
- návrh a implementácia nového zákona o komasácii (sceleovaní) poľnohospodárskej pôdy, lúk a pasienkov :

prínos: - pôdu bez vlastníka pridelovať rómskym rodinám

- kontrola činnosti nového vlastníka (jarné práce, poľnohospodárske budovy...)
- v priebehu 12 mesiacov (t.j. k 1.1.2014) zastaviť príjem dotácii zo sociálneho systému
- zmena podporného zákona o službách zamestnanosti v štátnej podpore v nezamestnanosti a poskytovaní cielených nenávratných finančných príspevkov (sadenice, osivo, zemiaky, nákup dreveného stavebného materiálu, ošipané, dojnice...)

b) občania so základným vzdelaním v obciach:

- polovica zo všetkých nezamestnaných sú ľudia so základným vzdelaním
- zabezpečiť adresnosť dávok štátnej pomoci
- zabezpečiť rovnosť k prístupu k základným sociálnym službám pre všetkých

,0- rekvalifikácia na pracovné pozície na základe požiadaviek trhu práce + finančné stimuly ako motivácia na zvýšenie vzdelania v tejto skupine občanov SR

- vytváranie veľkého množstva nízko platených miest nie je dokonalé riešenie, ale je to cesta z chudoby pre týchto občanov

c) znevýhodnení uchádzači o zamestnanie po 50 – ke:

- návrh zmeny zákona č.120/2011Z.z.(ktorý dopĺňa zákon č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti), t.j.:

➤ v prípade straty zamestnania a uchádzania sa o evidenciu na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny (ďalej iba ÚPSVR), resp. v prípade už registrovaného uchádzača o zamestnanie (ďalej iba UOZ) na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny aj **po skončení poberania podpory** v nezamestnanosti (tzn. v prípade dlhodobo nezamestnaného UOZ) presadiť zmenu :

- tzn. **odstrániť diskriminačný charakter sumy 136,52 € /1 mesiac** – napr. nadobudnutej nezamestnanou osobou na základe Dohody o vykonaní práce, ktorej prevýšenie bráni prijatiu do evidencie nezamestnaných na ÚPSVR, resp. oprávňuje ÚPSVR vylúčiť UOZ z evidencie UOZ na ÚPSVR, resp.

stanoviť jej výšku podľa príjmu (mzdy) osoby za obdobie , keď bola osoba riadne zamestnaná, resp. na hodnotu minimálnej mzdy, resp. na hodnotu preukázateľných nevyhnutných mesačných výdavkov nezamestnanej osoby

poznámka: tento nezmysel v zákone sa týka všetkých skupín aktívneho obyvateľstva

- **rozšíriť ponuku rekvalifikácie** pre dlhodobo nezamestnaných UOZ minimálne o profesie žiadané trhom práce v Slovenskej republike a taktiež v rámci celej Európskej únie, t.j.: - vedenie účtovníctva
 - certifikáty systémov riadenia kvality
 - odborné pedagogické minimum
 - opatrovatel'ka v zahraničí
 - jazykové kurzy
 - riadenie malých rodinných fariem a firiem
- **podporiť živnostenské podnikanie:**
 - **zvýšením nenávratnej štátnej pomoci pre začínajúcich malých a začínajúcich stredných podnikateľov a živnostníkov minimálne o 100%**
 - návrhom a prijatím nového zákona o komasácii (sceleňovaní) poľnohospodárskej pôdy, lúk a pasienkov **podporiť rozvoj živností v poľnohospodárstve**
 - **vypustiť zo zákona nezmyselné úradnícke obmedzovanie využívania nenávratnej štátnej pomoci, tzn. umožniť začínajúcemu živnostníkovi nákup počítačovej techniky, nákup sadív, semien, poľnohospodárskej techniky, chovných zvierat, drevnej hmoty na stavbu malých hospodárskych objektov pre uskladnenie plodín, krmiva..., resp. na ustajnenie chovných zvierat..., resp. podľa podnikateľského plánu vypracovaného UOZ**

d) absolventi stredných a vysokých škôl bez praxe:

- **návrh a aplikácia systémových opatrení** prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu spočívajúca v relevantnej analýze trhu práce, potrieb profesií v hospodárstve SR a ostatných sektoroch spoločnosti (súdy, školstvo, umenie, veda, zdravotníctvo, doprava, turistika, obslužné činnosti...), podľa demografických analýz vývoja spoločnosti a znamenajúcu selekciu nepotrebných profesií a naopak posilnenie žiadaných profesií, nárast odborností a mobilitu trhu práce
- **+ podporiť živnostenské podnikanie:**
 - **zvýšením nenávratnej štátnej pomoci pre začínajúcich malých a drobných podnikateľov a živnostníkov minimálne o 100%**
 - návrhom a prijatím nového zákona o komasácii (sceleňovaní) poľnohospodárskej pôdy, lúk a pasienkov **podporiť rozvoj živností v poľnohospodárstve**
- **vypustiť zo zákona nezmyselné úradnícke obmedzovanie využívania nenávratnej štátnej pomoci, tzn. umožniť začínajúcemu živnostníkovi nákup počítačovej techniky, nákup sadív, semien, poľnohospodárskej techniky, chovných zvierat, drevnej hmoty na stavbu malých hospodárskych objektov pre uskladnenie plodín, krmiva..., resp. na ustajnenie chovných zvierat..., resp. podľa podnikateľského plánu vypracovaného UOZ**

2. SOCIÁLNY SYSTÉM

- **Posilňovanie sociálneho štátu spravodlivejším prerozdeľovaním zdrojov medzi bohatých a chudobných: zvyšovaním zamestnanosti znižovať chudobu na Slovensku a zvyšovať integráciu znevýhodnených skupín obyvateľstva do majoritne zvýhodnenej časti spoločnosti,**
- **Zabezpečenie dôstojnej staroby pre obyvateľov SR**
- **Zefektívniť sociálny systém pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva v zmysle adresnosti dávok v hmotnej núdzi, ktoré nemajú byť stigmatizujúce**
- **Nastaviť sociálny systém efektívne, t.j. adresne tak, aby sa jeho klienti postupne vymaňovali z chudoby a zvyšovali svoj sociálny status v spoločnosti**
- **platia naše návrhy o zvyšovaní zamestnanosti v SR = poskytnutie práce znamená postupné vymaňovanie sa z chudoby**
- **Zvýšiť dostupnosť vzdelania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva a stimulovať zvýšenie vzdelania**

- *dotovať podnikateľov, ktorí zamestnávajú dlhodobo sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva*
- *pri radikálnom znížení % nezamestnanosti je reálny predpoklad adekvátne nižšieho využívania zdrojov sociálneho systému aktívnym obyvateľstvom a nastavenia sociálneho systému na svoju dlhodobú udržateľnosť*
- je poznačený častými zmenami v politickej orientácii vládnych strán, zabezpečiť kontinuitu
- nie sú prijímané systémové opatrenia v súvislosti s rómskou menšinou a jej pasívnym prístupom k rozvoju spoločnosti
- *je aj v dnešnej dobe zneužívaný pomerne početnou skupinou obyvateľstva*
- *je zrkadlom životnej úrovne obyvateľstva*
- *pozitívnu zmenu sociálneho systému je potrebné hľadať v naplnení návrhov prezentovaných v bode č.1*

KONCEPCIA SOCIÁLNEHO ROZVOJA regiónov Slovenskej republiky

ZMENA ZÁKONOV

AKTÍVNY PRÍSTUP ŠTÁTNYCH INŠTITÚCIÍ v zabezpečovaní pracovných miest, v riešení sociálnych vecí a k chápaniu rodiny ako základného článku vývoja celej spoločnosti; koordinácia legislatívneho prostredia s EÚ;

Zákon č.120/2011 Z.z., ktorým sa dopĺňa a mení zákon č.5/2004 Z.z. zo 4. decembra 2003 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Konštatácia súčasného stavu:

- nefunkčnosť zákona a laxný postoj štátu a štátnych inštitúcií k početnej skupine znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, napr. občanov, ktorí dosiahli vek 50 – rokov a z rôznych dôvodov stratili zamestnanie;
 - prax, resp. seriózný prieskum medzi obyvateľstvom, resp. štatistiky Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v každom meste potvrdia, že občan Slovenskej republiky po 50- ke je nepotrebným a nežiaducim subjektom pre súčasné podnikateľské prostredie (okrem skupiny čerstvých absolventov stredných a vysokých škôl s požadovanou minimálne 1 a viac ročnou praxou); je to nevysvetliteľný prístup podnikateľského sektoru a skutočný fenomén nepriaznivého vývoja súčasnej spoločnosti;
 - registráciou na Úrade práce... sa vyrieši iba obdobie s poberaním podpory v nezamestnanosti
 - v nasledujúcom období napr. občan SR s vekom minimálne 50 rokov je odkázaný na pravidelnú mesačnú návštevu Úradu práce... ako registrovaný uchádzač o zamestnanie;
- východiska z tejto situácie:

- pokračovať v nezmyselnom uchádzaní sa o zamestnanie cez Úrad práce... a strácať vlastnú odbornosť, resp.
- získať časovo obmedzený príjem na Dohodu o vykonaní práce nepresahujúcu **mesačne 136,52 €** (nech skúsi ten, čo vymyslel túto sumu aspoň jeden mesiac splatiť náklady na živobytie a prípadne podporovať dieťa v štúdiu...), resp.
- prijať ponuku na profesiu napr. „ochrankár“..., resp.

získať „OSVEDČENIE o živnostenskom oprávnení“, aj keď v živote podnikateľ nechcel;

Znenie sporných statí zákona:

§ 8, odstavec 1) písmeno b):

Znevýhodnený uchádzač o zamestnanie

(1) Znevýhodnený uchádzač o zamestnanie na účely tohto zákona je uchádzač o zamestnanie, ktorý je a) občan mladší ako 25 rokov veku, ktorý skončil sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a nezískal svoje prvé pravidelne platené zamestnanie (ďalej len „absolvent školy“), **b) občan starší ako 50 rokov veku**, c) občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 mesiacov z posledných 16 mesiacov od zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „dlhodobo nezamestnaný občan“), d) občan, ktorý nevykonával zárobkovú činnosť ani sa nepripravoval na

povolanie v rámci sústavnej prípravy na povolanie alebo v systéme ďalšieho vzdelávania z dôvodu, že nemohol zosúladiť pracovné povinnosti s plnením rodičovských povinností, e) osamelý občan starajúci sa o dieťa do desiatich rokov veku, f) občan, ktorý stratil schopnosť vykonávať svoje doterajšie zamestnanie zo zdravotných dôvodov a nie je občan so zdravotným postihnutím, g) občan, ktorý sa sťahuje alebo sa sťahoval v rámci územia členských štátov Európskej únie, alebo občan, ktorý má pobyt na území členského štátu Európskej únie na účel výkonu zamestnania, a h) občan so zdravotným postihnutím.

a ostatné § zákona nereagujúce na :

- spoločenský vývoj v SR
- potreby trhu práce
- aktuálne odborné štatistiky a prieskum trhu práce v SR

resp. – ktoré neplnia účel

- sú diskriminačné voči občanom SR
- neumožňujú znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie adekvátne sa rekvalifikovať

Návrh na zmenu zákona:

- presadiť v zákone povinnosť pre podnikateľské prostredie s počtom zamestnancov napr. viac ako 10 trvale zamestnávať minimálne jedného pracovníka s vekom ≥ 50 rokov a pri vyšších počtoch zamestnancov(50-100) povinnosť zamestnávať 10 % pracovníkov s vekom ≥ 50 rokov, kontrolovať firmy a preventívne poistiť fungovanie tejto povinnosti sankcionovaním;
- presadiť v zákone zrušenie **nezmyselného limitu 136,52 € mesačne** na Dohodu o vykonávaní práce(aj tak je tento človek stresovaný časovo ohraničenými podmienkami zmluvy), preto opakujem moje stanovisko „**dovolím si tvrdiť**“, že **sú platné zákony diskriminujúce skupiny občanov Slovenskej republiky vekom, vzdelaním a prekvalifikovanosťou**“, čo je nový pojem diskriminácie v Slovenskej republike, týkajúci sa predovšetkým vysoko kvalifikovaných a schopných manažérov, ktorí nechcú z rôznych dôvodov samostatne podnikat'(nemôže byť každý človek podnikateľom);
- presadiť v zákone , napr. **optimálny štandard** preukázaním príjmov za určité stanovené obdobie(posledných 5 rokov, resp. posledných 10 rokov) a stanovenie vlastného zodpovedajúceho štandardu pre dotyčného občana SR a uchádzača o zamestnanie na Úrade práce pre mesačný príjem - limit na Dohodu o vykonaní práce, resp. Dohodu o pracovnej činnosti a pod.
- presadiť v zákone povinnosť štátnych inštitúcií – Úradov práce , sociálnych vecí a rodiny zabezpečiť bezplatnú rekvalifikáciu v profesiách požadovaných trhom práce, resp. podnikateľským prostredím: účtovník, šofér s licenciou na nákladné auta – kamióny, kaderník, masér , kvalitár s príslušnou licenciou, učiteľ na nižších stupňoch ..., čo občanom rozhodnutým samostatne podnikat' určite pomôže viac ako tzv. príspevok na podnikanie so **všeobecným obmedzením požiadaviek**
- zrušiť doposiaľ poskytované „príspevky na podnikanie“, resp. novelizovať podmienky z dôvodov:
 - korupčné prostredie pre organizácie vykonávajúce školenia žiadateľov o finančný príspevok a zároveň uchádzačov o zamestnanie v registrácií Úrade práce...
 - poskytnutý príspevok je neefektívny, pretože sú stanovené podmienky na možnosť zakúpenia prísne špecifikovaných vecí
 - je diskriminačný pre uchádzačov o zamestnanie v špecifických odvetviach, napr. informatika, systémy riadenia kvality, súkromná škola

Prínos pre spoločnosť realizáciou zmeny:

- zmeny v zákone budú reagovať na zmeny v slovenskej spoločnosti
- odstráni sa diskriminácia osôb z dôvodov uvedených v Návrhoch na zmeny zákona
- zvýši sa zamestnanosť
- zvýši sa stupeň seberealizácie uchádzačov o zamestnanie
- vytvoria sa podmienky pre adekvátne pracovné príležitosti
- zefektívni sa systém skutočnej pomoci „znevýhodneným“ uchádzačom o zamestnanie

3. PREPOJENIE VZDELÁVANIA A TRHU PRÁCE

- prehľbiť regionálny charakter zamerania stredných odborných škôl a vysokých škôl v konkrétnom regióne a prepojiť obsah vzdelávania s regionálnymi potrebami trhu práce
- úzko súvisí s bodom 1., odsek d), v **chápaní vzdelávania ako prípravy na životné povolanie**
- **návrh a aplikácia systémových opatrení** prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu spočívajúca v relevantnej analýze trhu práce, potrieb profesií v hospodárstve SR a ostatných sektorov spoločnosti (súdy, školstvo, umenie, veda, zdravotníctvo, doprava, turistika, obslužné činnosti...), podľa demografických analýz vývoja spoločnosti a znamenajúcu selekciu nepotrebných profesií a naopak posilnenie žiadaných profesií, nárast odborností a mobilitu trhu práce

a v chápaní ako proces rekvalifikácie nezamestnaných :

- **silné korupčné prostredie v poskytovaní oprávnení na školenie nezamestnaných, dobrý biznis pre ľudí spojených s vládou stranou**
- zdĺhavé, neflexibilné procesy zapojenia nezamestnaných do rekvalifikačného procesu
- nedostatok kvalitných školiteľov

úzka súvislosť s bodom č.1., odseky b) c) a d)

4. INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC POLITIKY TRHU PRÁCE

ROZVOJ SEKTOROV HOSPODÁRSRVA po roku 1989:

a) ťažký priemysel:

- (napr. železiarne VSŽ Košice [resp. v súčasnosti US STEEL], železiarne Podbrezová)
- obmedzený počet zamestnancov podľa výrobného programu, stavu dlhodobých objednávok
- výmena zamestnancov prirodzeným odchodom do starobného dôchodku

b) automobilový priemysel:

- po počiatocnom boome následná stagnácia ku koncu prvej dekády 21.stor.; čiastočné oživenie výroby s výraznou podporou štátu; „daňové prázdniny“ sú ťarchou pre ostatných daňových poplatníkov; vzhľadom na presýtenosť trhu a vzrastajúce ceny pohonných hmôt vytvára sa predpoklad ďalšej stagnácie; investície do nových technológií (elektromobily) budú opäť „skryté“ v daňových odvodoch občanov SR;

c) priemyselné parky všeobecne:

- príchod zahraničných výrobcov podmienený „daňovými úľavami“; „lacná“ pracovná sila; životná úroveň stagnuje vzhľadom na nízke mzdy vo výrobnom procese; zneužívanie nedostatku pracovných príležitostí; v majoritnom podiele ide aj o výrobu s neekologickým odpadom do kanalizácií; miestne inštitúcie kolaborujú so zahraničným výrobcom aj z dôvodu udržania zamestnanosti; v prevažnej miere subdodávateľská výroba pre elektrotechnický a automobilový priemysel (káble, obrazovky...), resp. špecifická výroba presunutá na Slovensko aj z vyššie uvedených dôvodov; výsledná pridaná hodnota z predaja z finálneho výrobku sa „nabaľuje“ u svetových výrobcov, resp. v krajinách sídla spoločnosti podnikajúcej v SR;

d) investície do výstavby obrovských nákupných centier, prepojených so svetovými obchodnými reťazcami (HYPERNOVA, MAX, LIDL, IKEA, POLUS, AUPARK...)

- likvidácia vlastných domácich malých a stredných podnikateľov; stráca sa „remeselný fortiel“ vlastného národa; majoritná časť obyvateľstva schádza na nízky stupeň seberealizácie;

e) stavebníctvo

- výstavba diaľnic a diaľničných privádzačov, nákupných centier, budov pre zahraničné inštitúcie, budov pre bankový sektor, budov pre verejné inštitúcie; obrovský boom peších zón v mestách; budovanie „kruhových objazdov“;
- obrovské negatívum: zástavba zelených plôch v mestách, poskytovanie zamestnania pre zahraničných robotníkov(Ukrajina, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko...); výstavba bytov

a „bytoviek“ (známych pomenovaním „králikárny“ pánom prezidentom V. Havlom) pre občanov je odsúvaná až na x-té miesto v poradí, resp. zastavená;

- f) **implementácia operátorov** poskytujúcich telekomunikačné služby
- g) **boom prihraničného maloobchodného nákupu** (Poľsko, Ukrajina, Maďarsko...)
 - negatívum: obrovský kontinuálny odliv kúpnej sily do susedných krajín; prenos príjmov zo slovenských domácností do hospodárskych výsledkov susedných krajín; likvidácia slovenských drobných a stredných podnikateľov;
- h) **letná a zimná zahraničná turistika**
 - slabá propagácia slovenských destinácií; predražené služby slovenských podnikateľov; klamlivý reklamný biznis (TATRY MOUNTAINS), t.j. ponuka služieb neadekvátne požadovanej cene, nedostatok náročných zjazdoviek...
- i) **export drevnej hmoty**
 - „holorub“ a devastácia prírody všeobecne skrývaná za „škodcom napadnutý porast“; výskyt povodní; vývoz drevnej hmoty za hranice SR; likvidácia nábytkárskych firiem na Slovensku (Nový domov Spišská Nová Ves, Tatranábytok Pravenec...); verejné „rozkrádanie“ prírodného bohatstva občanov SR a obohacovanie sa slovenskej elity;
- j) **využívanie zdrojov pitnej a minerálnej vody**
 - nekontrolované a neregulované budovanie plničiek minerálnych vôd; prevažne „automatizované linky“ s nízkym % zamestnanosti;
- k) **zriaďovanie poľovných revírov**
 - nízka informovanosť verejnosti o efektívite týchto „zábaviek pre vyvolených“, nízka informovanosť o ekonomickom prínose pre štátnu, resp. regionálnu pokladnicu; obmedzovanie osobného vstupu občanov do lesov;
- l) **bankovníctvo, poisťovníctvo a maklérsstvo**
- m) **pracovný turizmus**
 - hromadne vyst'ahovalectvo vyplývajúce z nedostatku pracovných príležitostí v Slovenskej republike a vyl'udňovanie celých pohraničných oblastí severo - východného Slovenska.

STAGNÁCIA AŽ LIKVIDÁCIA sektorov hospodárstva SR po roku 1989

- *po roku 1989 je evidentná zmena postoja štátu, správania sa štátu voči rodine, ako základnému prvku každej vyspelej spoločnosti; rodina je dehonostovaná štátom v jej podstate a význame; likvidáciou sektorov hospodárstva štát ukázal pravú tvár (prezentovanú politickou špičkou), prezentoval priority a prezentoval negatívny postoj (registrovatel'ný až po odstupe rokov) k starostlivosti o rodinu;*
- *nepriaznivé vplyvy pre rozvoj hospodárstva: nedôveryhodná justícia; rast kriminality; fenomén „mafie“ v spoločnosti; zdražovanie tovarov a služieb bez adekvátneho zvyšovania základných miezd; minimálna mzda v Slovenskej republike v roku 2011 = 317 € (mesačná časová mzda), resp. = 1,822 €/1 hod, čo v celoeurópskom meradle predstavuje pozíciu okolo 18. priečky spolu s Poľskom;*

- a) **POĽNOHOSPODÁRSTVO**
 - likvidácia a zánik majoritnej časti bývalých Jednotných roľníckych družstiev (JRD) a štátnych majetkov (ŠM) bez adekvátnej kompenzácie pracovných príležitostí štátom;
- b) **TEXTILNÝ PRIEMYSEL**
 - likvidácia textilného priemyslu z pohľadu prvovýroby bez adekvátnej kompenzácie pracovných príležitostí štátom;
- c) **OBUVNÍCKY PRIEMYSEL**
 - likvidácia obuvníckeho priemyslu z pohľadu prvovýroby (JAS Bardejov, Partizánske...) bez adekvátnej kompenzácie pracovných príležitostí štátom;
- d) **NÁBYTKÁRSKY PRIEMYSEL**
 - likvidácia nábytkárskeho priemyslu a spracovania dreva z pohľadu prvovýroby (TATRANÁBYTOK Pravenec, Nový domov Spišská Nová Ves...) bez adekvátnej kompenzácie pracovných príležitostí štátom;
- e) **SKLÁRSKY PRIEMYSEL**

- likvidácia sklárskeho priemyslu z pohľadu prvovýroby bez adekvátnej kompenzácie pracovných príležitostí štátom;

4. PRIORITY STRANY NÁŠ KRAJ v inštitucionálnom rámci politiky trhu práce

ZMENA ZÁKONOV

SEKTORY HOSPODÁRSTVA s pozitívnou perspektívou regionálneho rozvoja

ZMENA ZÁKONOV

- v legislatívnej oblasti, zahŕňajúcej a ovplyvňujúcej hospodársky a spoločenský rozvoj regiónov SR, je implementovaných mnoho zákonov nezodpovedajúcich:

- > hospodárskemu a spoločenskému vývoju spoločnosti
- > všeobecnej zmene v kvalite života
- > zmenám v politickej orientácii ďalších krajín Európy

a nereagujúcich na:

- požiadavky občanov Slovenskej republiky
- stav nezamestnanosti v SR

a brániacich:

- > ekonomickému rozvoju predovšetkým zaostalejších oblastí SR

Implementované a platné sú aj zákony **diskriminujúce skupiny občanov Slovenskej republiky vekom, vzdelaním, prekvalifikovanosťou a pohlavím;**

4.1.

Zákon č. 396/2009 Z.z. zo 16. septembra 2009 (ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a jeho zmena, doplnenie, resp. nový zákon o scelovaní(komasácii) poľnohospodárskych pozemkov;

Konštatácia súčasného stavu:

- majoritná väčšina bývalých „Jednotných roľníckych družstiev“ (JRD) je **z hľadiska pôvodného zámeru** (obhospodarovanie spoločnej poľnohospodárskej pôdy; pestovanie poľnohospodárskych plodín a ich predaj do potravinovej siete; chov dobytka, ošípaných, oviec a predaj produktov a poloproduktov do potravinovej siete; zamestnanosť členov i nečlenov družstva; zabezpečenie živobytia pre občanov Slovenska; podpora športových a spoločenských aktivít v obciach a regiónoch...) v súčasnosti v katastrofálnom stave alebo už neexistujú;
- poľnohospodársku pôdu, lúky a pastviny má v prenájme hŕstka ľudí (bez poľnohospodárskeho vzdelania), ktorá dokonale zneužíva spoločenské zmeny po roku 1989, nezaujem pôvodných majiteľov a vlastníkov pozemkov o svoj majetok (z rôznych dôvodov), vplyv veľkých obchodných potravinových reťazcov na ceny produktov...
- desiatky až stovky hektárov pôdy, lúk a pastvín leží ladom, čo má katastrofálny vplyv na miestnu flóru a faunu
- táto „hŕstka“ podnikateľov iba využíva dotácie od Slovenskej republiky a z fondov EÚ spôsobom:
 - pokosia časť rozsiahlych lúk a bývalých pastvín, seno akože vysušia, resp. uskladnia do syntetických balov a za každý hektár majú vyplatenú slušnú dotáciu (stačí aj na zakúpenie terénnych automobilov pre každého z nich)
 - navonok sa prejavujú ako chovatelia dobytka a oviec, ktoré stačí vyhnat' ráno zo schátralých poľnohospodárskych budov a večer zahnat' späť
 - netrápi ich vysoká nezamestnanosť v obciach a ani „vyľudňovanie“ hladových dolín
 - na zákonné požiadavky jednotlivcov a skutočných majiteľov pôdy, lúk a pastvín, ktorí majú záujem zobrať starostlivosť o majetok (ťažko nadobudnutý ich predkami) do vlastných rúk,

resp. svojím spôsobom mať úžitok z vlastníctva, sa ani neunúvajú odpovedať, resp. vyjednávať s nimi;

Znenie sporných statí zákona:

- zákon v celej svojej podstate nereaguje na hospodársky a spoločenský vývoj v SR, nereaguje na zmeny v postoji, chápaní a v myslení spotrebiteľov a na ich požiadavky na nový ekologický prirodzený výber potravín bez veľkovýkrmných systémov s umelými krmnými prísadami;
- zákon vo svojom obsahu sa neorientuje na faktické zmeny v myslení občanov a ignoruje snahu skupiny občanov zriaďovať vlastné „drobné“ farmy na chov zvierat a pestovanie rastlín;
- zákon sa netýka podstaty „nového myslenia“ a zlepšenia podmienok na podnikanie v poľnohospodárstve, tzn. netýka sa možnosti sceliť rozdrobené políčka pôvodných vlastníkov do jedného väčšieho celku (tzv. komasácia);

Návrh na zmenu platného zákona, resp. schválenie nového zákona:

- presadenie zmeny, doplnenie zákona č. 396/2009 Z.z. , resp. schválenie nového zákona, tzn. presadiť do zákona § o možnosti komasácie (scel'ovania) poľnohospodárskej pôdy, lúk a pastvín pre jedného žiadateľa
- presadiť scel'ovanie pôdy v poradí zákonných požiadaviek od jej pôvodných vlastníkov, resp. rodinných príslušníkov pre ďalších domácich žiadateľov, obnoviť zákaz predaja pôdy zahraničným vlastníkom

Prínos pre spoločnosť realizáciou zmeny:

- scelený majetok môže žiadateľ využiť vo vlastný prospech jeho obhospodarovaním (rodinná farma)
- je logické , že scelený majetok má vhodnejšie podmienky na ochranu a zníženie nákladov potrebných na jeho využívanie
- na scelenom majetku môže realizovať pestovanie plodín, výsadbu drevín, flóry a pod. podľa vlastného uváženia a v súlade s legislatívou SR
- scelený majetok môže sám ponúknuť do prenájmu inému záujemcovi
- zo sceleného majetku môže sám čerpať dotácie poskytované SR a EÚ
- scelený majetok môže sa stať v budúcnosti lokalitou a predmetom štátnych investícií, čo je taktiež dostatočnou príčinou snahy skutočných majiteľov o jeho zveľadenie,
- scelený majetok umožní zvýšiť sebarealizáciu; zvýši zamestnanosť vo všetkých regiónoch Slovenska, napomôže riešiť životnú situáciu pre mnohých znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

4.2.

SEKTORY HOSPODÁRSVA s pozitívnou perspektívou regionálneho rozvoja

4.2.1. POĽNOHOSPODÁRSTVO

- a) RODINNÉ FARMY v spojení s „predajom z dvora“
 - chov poľnohospodárskych zvierat pre vlastnú potrebu a obmedzený počet stabilných odberateľov;
 - pestovanie základných plodín, tráv a porastov pre vlastnú potrebu a obmedzený počet odberateľov
- b) pestovanie netradičných druhov rýchlorastúcich krovín pre energetický priemysel a v kategórií biomasa
- c) zmluvné pestovanie netradičných druhov rastlín, kvetín a poľnohospodárskych plodín pre farmaceutický a kozmetický priemysel;

Zdroje finančných prostriedkov:

- projekty s využívaním finančných prostriedkov z fondov európskej únie

Podporné procesy:

- zmena zákonov a zjednodušenie legislatívnych procesov v prospech malých a stredných podnikateľov
- ústretovosť bankových inštitúcií
- fungovanie osvetý a poradenskej činnosti pre vypracovanie úspešných projektov

Prínos pre spoločnosť:

- zníženie nezamestnanosti v regiónoch SR
- zastavenie dehonestácie fauny a flóry na vidieku, obnovenie prirodzeného rázu krajiny
- skvalitnenie života nahradzovaním potravín a mäsových výrobkov z pochybných pseudo-zdrojov svetových obchodných reťazcov vlastnými potravinami a mäsovými výrobkami z vlastnej produkcie

4.2.2. Cestovný ruch

- a) reklamné a propagačné aktivity pre spoznávanie krás regiónov SR medzi potenciálnou domácou klientelou a špecifickou zahraničnou klientelou (letáky, bulletiny, mapy s popisom regiónu...)
- b) zriaďovanie cestovných kancelárií pre slovenské destinácie s komplexným servisom služieb
- c) zriaďovanie požičovní aut, motoriek, bicyklov, stanov...pre domácu a zahraničnú klientelu...
- d) budovanie náučných a vzdelávacích chodníkov v prírode
- e) zriaďovanie sezónnych „škôl v prírode“ pre deti a dorast s kompletným servisom nahrádzajúcim rodinnú atmosféru a v spojení s poznávaním fauny a flóry, prírodných útvarov, historických a kultúrnych pamiatok, folklóru...
- f) zriaďovanie jazykových sezónnych škôl v prírode s kompletným servisom nahrádzajúcim rodinnú atmosféru a v spojení s poznávaním fauny a flóry, prírodných útvarov, historických a kultúrnych pamiatok, folklóru...
- g) vykonávanie sezónnych a večerných kurzov rusínskeho jazyka pre potenciálnych klientov v spojení so spoznávaním prírody, historických a kultúrnych pamiatok príslušného regiónu!!!

Zdroje finančných prostriedkov:

- projekty s využívaním finančných prostriedkov z fondov európskej únie
- finančné prostriedky vyčlenené vládou SR na základe výsledkov sčítavania obyvateľov v máji 2011!!!

Podporné procesy:

- osvetové aktivity strany Náš kraj pri najbližšom sčítaní obyvateľov

Prínos pre spoločnosť:

- zníženie nezamestnanosti v regiónoch SR
- zvyšovanie životnej úrovne
- zviditeľňovanie regiónov doma aj v zahraničí
- regionálny rozvoj vyplývajúci z finančných príjmov od klientov
- spoznávanie kultúrnych a historických pamiatok regiónov Slovenska a ich ďalšia propagácia
- obnova historických a kultúrnych pamiatok
- rast vzdelanostnej úrovne obyvateľstva
- rozvoj „rusínstva“ všeobecne

4.2.3. ROZVOJ NETRADIČNÝCH ČINNOSTÍ

- a) budovanie ochranných protipovodňových hrádzí v prírode a zmluvný servis v spojení s vykonaným dielom
- b) regulácia korýt riek a potokov, spevňovanie svahov a prehlbovanie korýt; zmluvný servis v spojení s vykonaným dielom
- c) zhotovovanie stavebných, oporných, okrasných, spevňovacích a architektonický vhodných montovaných komponentov v kombinácií prírodných zdrojov (kameň, drevo, štrk...) a konštrukčných prvkov z nehrdzavejúceho drôtu, železa...; zmluvný servis v spojení s vykonaným dielom
- d) spevňovanie brehov riek, potokov výsadbou rýchlorastúcich drevín; zmluvný servis v spojení s vykonaným dielom

Zdroje finančných prostriedkov:

- projekty s využívaním finančných prostriedkov z fondov európskej únie
- finančné prostriedky vyčlenené vládou SR pre mestá a dediny

Podporné procesy:

- zmena legislatívy

Prínos pre spoločnosť:

- zníženie nezamestnanosti v regiónoch SR
- zachovanie razu krajiny
- ochrana životného prostredia
- udržanie živočíchov a rastlín v týchto lokalitách regiónov

4.2.4. LESNÉ HOSPODÁRSTVO

- a) obnova zdevastovaných lesov(štátnych, vojenských, urbárskych) plánovanou výsadbou nových porastov, zriaďovanie vlastných pestovateľských staníc na rýchlorastúce dreviny a tradičné lesné porasty
- b) regulovaný výrub vzhľadom na stav a vek porastov
- c) preventívna ochrana nových porastov pred škodcom
- d) čistenie a likvidácia dreveného odpadu v porastoch s realizovanou ťažbou drevnej hmoty
- e) veterinárna a populačná starostlivosť o zver žijúcu v lesných porastoch
- f) dokrmovanie zveri v zimnej sezóne
- g) výchova a výmena kádrov zabezpečovaná prostredníctvom lesníckych učilišť, stredných a vysokých škôl
- h) budovanie protipovodňových bariér v lesných porastoch po ťažbe a vo vysokých lesných porastoch;

Zdroje finančných prostriedkov:

- projekty s využívaním finančných prostriedkov z fondov európskej únie
- vlastné z predaja drevnej hmoty
- vlastné z poskytovania regulovaného lovu zveri

Podporné procesy:

- zmena legislatívy

Prínos pre spoločnosť:

- zníženie nezamestnanosti v regiónoch SR
- zachovanie razu krajiny
- ochrana životného prostredia
- udržanie živočíchov a rastlín v týchto lokalitách regiónov
- priestor pre rozvoj turizmu
- oddychová zóna pre občana

4.2.5. STAVEBNÍCTVO

- a) výstavba bytov a bytových domov pre mladé rodiny s deťmi v cenovej relácii adekvátnej ich príjmovej základni
- b) výber a podpora stavebných spoločností s diferencovanými rozpočtovými nákladmi vzhľadom na región, lokalitu v regióne, zamestnávateľov v regióne a v meste(dedine), vzhľadom na pravdivý príjem potenciálnych klientov v regióne(meste)
- c) podpora stavebných spoločností s komplexnou ponukou stavby na kľúč
- d) podpora pravdivých analýz a preukazovania štúdií o pôsobení negatívnych účinkov azbestu na ľudský organizmus
- e) zabránenie nezmyselnej zástavbe akejkoľvek zelene a detských ihrísk v mestách

- f) podpora bytovej výstavby v regiónoch s predpokladanými investíciami do priemyselnej výroby v najbližších 5 rokoch

Zdroje finančných prostriedkov:

- projekty s využívaním finančných prostriedkov z fondov európskej únie vyčlenených pre stavebníctvo
- vlastné z vykonávania stavebnej činnosti
- zo zdrojov štátu vyčlenených v štátnom rozpočte
- z bankových produktov

Podporné procesy:

- zákonné opatrenia a vysoké sankcie proti zamestnávaniu „načierno“ aj vykonávaniu práce „načierno“
- legislatívne opatrenia proti vstupu lacnej pracovnej sily z Ukrajiny, Rumunska, Maďarska
- progresívne produkty bankových inštitúcií

Prínos pre spoločnosť:

- zníženie nezamestnanosti v regiónoch SR
- podporovaná bývanie pre mladé rodiny
- rozvoj regiónov SR všeobecne
- podpora rodiny ako základného prvku fungovania spoločnosti

4.2.6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

- všeobecne, pretože implementácia informačných softvérov sa celoplošne dotýka každého výrobného a nevýrobného sektoru, všetkých celospoločenských aktivít a v majoritnom pomere predovšetkým zahraničných investícií, ktoré majú nedotknuteľné smerovanie a rozširovanie;

4.3.

AKTÍVNY PRÍSTUP ŠTÁTNYCH INŠTITÚCIÍ v zabezpečovaní pracovných miest, v riešení sociálnych vecí a k chápaniu rodiny ako základného článku vývoja celej spoločnosti; koordinácia legislatívneho prostredia s EÚ;

4.3. NÁSTROJE NA RIEŠENIE NEZAMESTNANOSTI

Slovenská republika využívala a využíva viacero nástrojov pre riešenie nezamestnanosti; výdavky týkajúce sa nezamestnanosti môžeme rozdeliť na dve základné skupiny:

- > podporu pasívnej politiky nezamestnanosti (sem zaraďujeme najmä platenie priamej podpory nezamestnanosti nezamestnaným)
- > podpory aktívnej politiky zamestnanosti (sem patria nástroje, ktoré sa snažia o aktívnu tvorbu novým pracovných miest alebo aktívne zlepšovanie schopností nezamestnaných v snahe zlepšiť ich šance nájsť si zamestnanie).

práve podpora aktívnej politiky zamestnanosti je kľúčovým nástrojom pre boj s nezamestnanosťou; jej právny rámec upravuje najmä zákon o službách zamestnanosti č.120/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

Na Slovensku sa však po prudkom náraste nezamestnanosti v roku 1998 (a tým aj potreby veľkých finančných zdrojov pre pasívnu politiku zamestnanosti) výrazne znížil objem zdrojov na aktívnu politiku zamestnanosti, čo malo negatívny dôsledok na využívanie aktívnych nástrojov pre boj s nezamestnanosťou; jedinou výnimkou bolo vyčlenenie finančných zdrojov na program verejnoprospešných prác, ktorý však nedokázal vytvoriť dlhodobejšie pracovné miesta a bol ukončený; v posledných rokoch sa situácia (aj vďaka príprave Slovenska na využívanie štrukturálnych fondov) opäť začala zlepšovať, avšak celkový objem zdrojov je však v porovnaní s možnosťami, ktoré budú poskytovať na tento účel štrukturálne fondy Európskej únie, stále pomerne malý; celkové výdavky na politiku trhu práce v SR oscilovali na úrovni 1,2 %

z HDP, čo dosahuje úroveň zhruba dvoch tretín priemeru adekvátnych výdavkov v krajinách OECD; na celkových výdavkoch politiky trhu práce sa podstatnou mierou podieľajú výdavky na pasívnu politiku;

4.3.1. FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE MIERU ZAMESTNANOSTI

Pre samotný vývoj nezamestnanosti sú dôležité viaceré faktory; veľká časť z nich sa dotýka priamo podnikateľského prostredia ako základného rozvojového sektoru pre tvorbu pracovných miest; okrem všeobecných faktorov (ako napr. podpora demokratických procesov, fungovanie právneho systému, fungovanie bankového sektora a pod.) sem môžeme zaradiť podporu malých a stredných podnikov, prílev priamych zahraničných investícií a vytváranie celkového priaznivejšieho prostredia pre podnikanie; ďalšou dôležitou súčasťou je zlepšovanie ponuky na trhu práce najmä prostredníctvom vzdelávacej politiky, aktívnej politiky zamestnanosti a vhodného sociálneho systému;

faktory:

- **priame zahraničné investície**
- **podpora malých a stredných podnikateľov**
- **voľný pohyb osôb za prácou v rámci členských štátov EÚ**
- **vzdelávanie**
- **aktívna politika trhu práce**
- **flexibilita trhu práce**
- **demografický vývoj spoločnosti**
- **eliminácia „čiernej“ práce**
- **stanovenie veku pre odchod do dôchodku**
- **znižovanie miery korupcie**

4.3.2. EURÓPSKA STRATÉGIA ZAMESTNANOSTI

zhoršujúci vývoj koncom minulého storočia prinútil Európsku úniu viac koordinovať politiku v oblasti zamestnanosti; prvé kroky boli urobené na summite v Luxemburgu koncom roku 1997, kde boli stanovené základné nástroje boja s nezamestnanosťou; Európska komisia v spolupráci s členskými štátmi pripravila a zaviedla národné akčné plány zamestnanosti a prijala tak základné mantinely pre boj s nezamestnanosťou v jednotlivých členských krajinách;

ďalším významným krokom bol Lisabonský summit v marci 2000, ktorý zaviedol 3 nové princípy:

- **systémový prístup** - predstavoval zmenu orientácie pri riešení nezamestnanosti odklonom od úzko zameranej sociálnej politiky k systémovému prístupu k riešeniu nezamestnanosti, ktorý zasahoval do všetkých oblastí hospodárstva; okrem tradičných opatrení v oblasti vzdelávania alebo aktívnej politiky trhu práce sa začala pozornosť venovať aj takým sektorom ako daňový systém alebo rozvoj priemyslu, prílevu zahraničných investícií či reštrukturalizácie hospodárstva;
- **riadenie cez ciele** – národné akčné plány obsahovali čo najkonkrétnejšie ciele, ktoré sa pravidelne vyhodnocovali a upravovali; zároveň boli stanovené dlhodobé ciele v troch konkrétnych oblastiach – celková úroveň zamestnanosti, zamestnanosť starších ľudí (55-64 rokov) a zamestnanosť žien.; do roku 2010 by sa mala celková miera zamestnanosti dostať na úroveň 70% (67% do roku 2005), pričom zamestnanosť žien by mala dosiahnuť 60% (57% do roku 2005) a starších ľudí 50%;
- **otvorená koordinácia** – aj keď základná zodpovednosť za riešenie nezamestnanosti zostáva na členských štátoch, dôležitá je otvorená spolupráca a koordinácia medzi členskými štátmi a Európskou úniou;

Vypracoval: Ing. Ján Kašper, Poprad, upravila PhDr. Ľuba Kráľová, Ph.D. , Prešov

V Poprade: 12.2.2012